

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

Gg. naročnike, katerim s koncem tega meseca naročnina poteče, prosimo, da jo o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino:

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13	gld. — kr.
„ pol leta	6	50 „
„ četrt leta	3	30 „
„ jeden mesec	1	10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16	gld. — kr.
„ pol leta	8	— „
„ četrt leta	4	— „
„ jeden mesec	1	40 „

Znižana cena za gg. učitelje in dijake odpade po novem letu.

Upravištvu „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 26. decembra.

—r.— Kdor stvari objektivno in mirno preiščuje, pričevati mora, da je naš list uže mnogo časa izogibal se vsakemu prepiru, kateri bi bil morda po nepotrebnem širil jezo in srd. In ravno naša mirnost postala je bodeč trn v peti nekaterim ljubljanskim gospodom, ki menijo, da stoji mogočna stranka za njimi, in da je tist suh listič, kojega izdajajo po trikrat na teden, glasilo slovenskih duhovnikov. Da to nij tako, o tem se mi lahko prepričamo vsak dan, in sicer iz dopisnic, katere

nam o tej zadevi prihajajo iz duhovenskih krogov.

To čutijo dobro tudi oni gospodje in z grozo opazujejo, da si pridobiva naš list dan za dnevom več simpatij v krogih, katere so oni do zdaj za svojo domeno smatrali. In zavest imajo, da bodo morda nekega dne brez armade stali pred slovenskim svetom, kar bi bila po vsem zaslužena usoda.

Sveto pismo pravi, da je v nebesih več veselja nad jednim grešnikom, ki se je spokoril, kakor nad devet in devetdesetimi pravičnimi. Te besede svetega pisma v „Slovenčevij“ redakciji menda ne veljajo nič, ker uže nekaj mesecev sem hoče in zahteva ta list, da moramo mi pri „Slovenskem Narodu“ po vsej sili biti in ostati brezverci, katerim je vera le „farška domišljija“. Mi dobro sprevidimo, kaj bi ti gospodje radi imeli. S tem večnim dreganjem, zbadanjem in zavrtnim suvanjem hočejo nas provocirati, da bi nam v srdu ušla tu in tam le površno preiščena besedica, katero bi oni potem raztrgali, kakor raztrga postojina svoj plen, katero bi devali pod lupo ter vohali po njej za najmanjšo pegico, da bi konečno z važnim obrazom pred svet stopili, zavili oči ter zakričali: glejte, Boga proklinjajo!

Ali tega veselja ti gospodje, ki imajo po tem takem več veselja nad jednim nespokorjenim grešnikom, kakor nad devet in devetdesetimi pravičnimi, doživeli ne bodo! Naš list je gledé verskega svojega stališča uže mnogo krat izrekel načela, po katerih se je ravnal do zdaj in po katerih ravnal se bode tudi v prihodnje.

Da so ta načela prava in dobra, o tem se lahko vsak dan prepričamo, kakor rečeno, iz dopisnic, koje nam dobajajo iz duhovenskih krogov. Da so ta načela prava in političnemu

slovenskemu dnevniku, ki nij cerkven list, primerna, o tem so nas prepričale izjave, ki so nam došle iz visokih in morda tudi iz najvišjih slovenskih duhovenskih krogov! Kako pa slovenski duhovniki sami sodijo o „Slovenčevij“ napadih, to jasno kaže sledeča dopisnica, ki nam je došla tudi iz duhovenskih krogov. Ta dopisnica ozira se na zadnjo številko „Slovenčevij“ ter se glasi tako-le:

„Slovenec“ prodaje v zadnjem listu svojo firmo ljubljanskej kôpi obrtnikov, tistim obrtnikom, ki so na vsa usta povedali, da jim je Slovenec ali nemškutar vse jedno in ki so pripravljeni na Slovence ravno tako udariti, kakor na Turka — ob priliki. Moj tovariš mi je z veseljem prinesel naznanilo o tej ponudbi v „Slovinci“, češ, „zdaj bomo vsaj mi uže jedenkrat rešeni Haderlapove firme, ker se je prava koža tega „organa“ pokazala“. „Da, „Liberia nos Domine“, pristavim, a ne toliko Haderlapa, on je nedolžen, temveč moža, ki za njim stoji in ki iz togote bljuje črne pene, zato, ker „Slovenski Narod“ neče in neče pisati, „da je vera le prazna farška izmišljija“. In ta mož boče imeti patent od „duhovenskih“ organov, patent za prodajo katoličanstva! Ti pa, „Narode“, odgovarjaj, ne z besedo, temveč — kakor do zdaj — z dejanjem tudi po novem letu. Večji postaneš!“

Po svétu, kojega nam ponuja ta dopisnica, hočemo se v istini ravnati tudi v prihodnje. In s tem naj je konec besedovanja!

Družinsko življenje in pa delo v fabrikah.

—n. Človek je socialno bitje; izvira iz družine, na katero je navezan vse svoje življenje. Posameznik kakor tudi vse človeštvo more vršiti svoj poklic toliko bolj, kolikor bolj se

Listek.

Listi iz tujine.

XX.

(Dnevniških črtic št. 6.)

Barcelona 15. septembra 1880.

Zdaj sem uže poldrugi mesec tukaj in skoro mi bode oditi. Zdi se mi tedaj primerno, da zberem vse, kar sem v času svojega tukajšnjega bivanja zabeležil važnega. Pred vsem naj na kratko opišem mesto. Barcelona, glavno mesto provincije Katalonije, je prvo trgovsko mesto Španske in za Madridom največje ter najimenitnejše, a v mnogem oziru mora se imenovati prvo sploh. Zgodovina Barcelone seza do l. 218. pr. Kr., kajti o tem času se sodi, da je bil ustanovil jo Hamilcar Barca ali Hanibal Barcinus. Nekateri pa trdijo,

da je še starejša. Za časov rimljanskih bila je Barcelona kolonija s posebnimi pravicami in spadala v vrsto petero španskih mest s pravicami rimljanskimi. Pozneje vladali so, kakor v ostalej Španiji, več stoletij Mavri, dokler po njih pregnanji l. 985. nijso zavzeli vladanja domači „conti“ do l. 1150. Bil je to čas velike slave, katalonske ladije plule so po vseh morjih in donšale bogatstva iz raznih dežel. L. 1391. bilo je pod kralji Aragonskimi veliko pregnanjanje židov, katere so morili. Francozje obsedali so mnogokrat Barcelono in jo zaseli začasno, zadnjikrat leta 1808. Grozna žolta mrzlica, zatrošena po ladijah iz kolonij, opustošila je mesto strahovito l. 1821. in mnoge revolucije v novejšem času delale so mnogo škode. L. 1840. vnela se je revolucija in kraljica Kristina morala je pobegniti, l. 1842. pa je general Espartero bombardiral mesto skozi 13 ur in prouzročil neizmerno škodo.

Lego ima kaj lepo v rodovitnej planjavi, od jedne strani obrobljenej od gor, od druge od morja. Visoko nad mestom stoji utrjen grad Monjuich (Mons Jovis), tudi Monte Taber imenovan, ki dominira mesto in vhod v lukó, poleg tega pa je še močan fort, ki brani vstop v lukó, tako, da bi težko bilo sovražnim ladijam približati se. Prebivalcev šteje Barcelona nad 200.000, čilo in delavno ljudstvo in zelo umetnoljubno, kar se vidi tudi v mnogih, lepih in velikih gledališčih. Nij mala naloga v najbolj vročih mesecih hoditi poslušat italijansko opero, a vender je bilo vedno mnogo občinstva v prijetnem, jako elegantno in praktično zgrajenem gledališči. V nedeljah bili sta celo po dve predstavi, kajti bilo nas je dvojna kompanija, da smo se lahko vrstili, ker poje se vsak dan. Kakor je Barcelona za trgovino in industrijo prvo mesto Španske, tako je imela od nekaj posebno politično važnost.

varuje izvirnost družinskega življenja, popolnost družine, v kateri modra žena čuje kot vestalka domače ognjišče, v kateri imata očeta avtoriteta in siva starost nalogo narodno tradicijo izročevati novemu pokolenju, ter je odgojevati k spoštovanju kreposti, k delu in previdnosti. Kakor je človek navezan na družino, tako je družina navezana na imetje, na primerno last, in brez lasti se še misliti ne more pravo družinsko življenje. Kolikor časa in kjer je cvetela družina, toliko časa in tam je človeštvo tudi napredovalo sicer polagoma, a pri tem naravno.

Ali prišla je doba, ko se je nekaterim vplivnim učenjakom naravno napredovanje jelo dozdevati prepočasnim in napravili so v prevelikej gorečnosti in napačno razumljenej svobodi naskok proti naravi učeč, da je človek popolno svoboden in nikakor ne odvisen od družine in da imetje nij družinsko ter da sme vsak svoj del porabiti, kakor mu drago. Nekateri so zašli tako daleč, da so se kar brez ovinkov potegovali za razpad družine. Ta nauk se je pozakoni in družine so se jele rušiti ali mesto najbolj naravne avtonomije očetove avtoritete je nastopila vsegamogočna država, mesto pričakovane svobode pa uničevanje slabjšega po svobodnej konkurenci. Prej nemanicev skoro biti nij moglo, a zdaj se čudom čudimo vsak dandoločneje videč, da ne napredujemo, temveč da se vračamo v starodavno dobo, da bodo naša velika mesta kmalu podobna Atenam, kjer je bilo 20.000 meščanov, 10.000 metekov a 500.000 robov in Rimu, kjer je bilo 2000 bogatih optimatskih rodbin, 400.000 revežev in jeden milijon robov; videč, da se tudi npravstvenost pri vedno množčem se luksusu na jedne strani in pri vedno množčem se ubožtvu na druge strani bliža starorimske razuzdanosti.

V najdrastičnejšem svitu se pa kaže naš zdanji položaj v fabrikah. Nekateri rimski bogataši so imeli po 20.000 robov, Crassus je imel samo za arhitekturo in tesarstvo 500 mož in do tega števila so se uže vspele spekulante fabrikantje, naj so posamezni kapitalisti ali cele kapitalistične družbe. V fabrike vro ljudje, bodi si prisiljeni, ker jim je imetje in družinsko življenje razpalo, bodi si nepri-siljeni, odtegnivši se družinske disciplini in hoteč živeti v prostih urah, kakor jim drago, brez vsacega nadzorstva. Stanovanja imajo posamna ali pa preskrbi kak spekulant barake, v katere se jih ne po družinah ampak po partijah napodi kakor čmrljev v luknjo in tako bivajo v vsej drugej kakor v družinskej

atmosferi, srkajo v se življe razpada človeške družbe in izgube popolno zavest i sreče i težav in skrbij družinskega življenja. Kadar potrka bolezen ali starost, vstopi precej največja jedinščina, ker da bi si kaj prihranili, ne pripuščajo niti lehkomišelnosti niti pičla plača. Fabrike so se brez potrebe pomnožile ter zategadelj več producirajo, kakor je mogoče spečati, nastane zastoj in delavci so brez zaslužka, mogočnejši in bolj pretkani kapitalist uniči drugega in s tem uniči tudi delavce, pride nova mašina, ki more toliko narediti kot sto delavcev, in plača se tako pomaniša, da jih mora sto delo zapustiti. Zdaj je tak delavec v slabšem stanju od rimskega roba, kajti tega je večinoma njegov gospodar živel, da si tudi pičlo. Kam se če obrniti, ker je nraivo in dostikrat tudi fizično pokvarjen, ker se v fabriki nij ničesar navačil razen kakkega mehaničnega potegljeja, a odvalil vsega, kar je prej dobrega znal. Ne kaže mu drugega nego postati vagabund in kandidirati za kaznilnico.

To premišljujoč, moramo pač zavidati one, ki so oddaljeni od središč tacega napredovanja in pri katerih ima še naravna tradicija več vpliva nego razrušujoči zakon, kateri so si tako ohranili neskaljeno družinsko življenje. Ter quaterque beatus, qui procul negotiis rus suum fodit.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. decembra.

Tržaškimi poslancem niso prav dobro ugajale besede, ki jim jih je govoril presvitli vladar. Poslanec dr. Rabl odložil je uže svoj mandat in skoro gotovo odložita tudi druga dva levčarska tržaška poslanca Teuschel in dr. Wittman — če nijsta uže storila — mandate. Tržanje so razjarjeni na te svoje kukavice. Depretis pa še vedno namestnikuje!

Vnanje države.

V **Nemčiji** se pripravljajo imenitne reči, kakor poročajo listi. In to sklepajo iz tega, ker se zlo mnogokrat pogovarja državni kancelar s cesarjem in cesarjevičem. Sklepa se, da bodo prav kmalu se izvršila pogajanja z Vatikanom in govori se, da se bode v prihodnjem zasedanju pruskega deželnega zbora predložila prememba cerkvenih zakonov. Nemčija se hoče baje popolnem poravnati z Leonom XIII.

V **Irskeji** zapovedala je angleška vlada, naj se zapre deželna liga gospij in naj se osebe, ki bi ne slušale na ta ukaz, zapro, a ta ukaz je imel malo uspeha. Žena Henri Georgejeva zbrala je vender več gospij in agitirala proti Angležem.

Najnovejše vesti iz **Tunezije** pravijo, da se je upor proti Francozom zopet vnel in da jemlje vedno večje dimenzije.

Dopisi.

Iz Ljubljane [Izv. dop.] Kako malokaterim pač je dano uživati otium cum dignitate, počitek z dostojnostjo, — kako malo jih je, ki se morejo ozirati s ponosno samosvestjo in z veselo zadovoljnostjo na življenje, polno slavnih del. Res bi se visoka starost lahko prispodabljala Janovej krinki, katere jeden obraz gleda v preteklost, drugi pa v negotovo prihodnost. Blagor tistemu, komar v spominu — ogledalu njegove preteklosti — odseva prijazen obraz, znamenje blagega človekoljuba. On pač lahko zložno počiva v senci plodonosnega drevesa in uživa v poznih dnevih, kar je v prejšnjih sejal, — ker dovršil je, kar mu je bilo izročeno. In zato se nadejamo, da se bodo naši čestiti bralci veseli črtic, katere tu podajamo iz življenja penzioniranega tržaškega mestnega fizika, gospoda dr. Jožefa Dolničarja.

Dr. Jožef Dolničar je bil rojen 26. februarja l. 1801. v župniji sv. Petra pri Ljubljani, v vasi sv. Martina na Savi od revnih starišev. Ker so Francozi takrat njegovo domovino obsedali, začel je še le po njihovem odhodu, v trinajstem letu svoje starosti, šolo obiskovati. Zgodaj sam sebi prepuščen je dovršil spodnje razrede, gimnazijo in — po tedanjem učnem načrtu — logiko v Ljubljani, fiziko pa v Milanu z odličnim uspehom. Potem se je podal na Dunaj, kjer je po trdih bojih za bitje 23. julija 1832. l. dosegel čast doktorja zdravilstva.

Uže 29. avgusta taistega leta je dobil od Dunajske vlade častno nalogo, da naj se poda v Horn v okraj Dolnje Avstrije, kjer naj namestuje obolelega okrajnega zdravnika, ter naj prevzame lečenje v Hornu na azijske kolari obolelih, in da naj o tem Kremškej kresiji poroča. To nalogo dovršil je v tako nevarnej, vednost, marljivost in vstrajnost zahtevajočej dobi s hvale vredno gorečnostjo in z ljudomilo zadovoljnostjo; zato si je pa tudi zahvalo in spoštovanje onih krajev v polnej meri pridobil.

Neslednje leto mu je bilo izročeno mesto kaznilničnega in potem tudi srenjskega in bolnišničnega zdravnika v Kopru. Tu je ostal do 19. majnika 1838. l. in si je v svojem poklici kot zdravnik in človekoljub neutrudljivo prizadeval družbeni blagor pospeševati kolikor mogoče.

Vsi španski kralji morali so posebej priseči na katalonske postave, in še dandenes uživa mesto posebne privilegije in predprave. Trgovina je jako živahna, v luki je vedno polno velicij ladij vseh narodov, ki privražajo in odvažajo blago. Našel sem tudi dve avstrijski ladiji, jedno z Reke „Nadvojvoda Maks“, a drugo manjšo z Istrskih otokov. Nagovoril sem pomorščake prve v hrvatskem jeziku, in radostni so bili, slišati v daljnjej tujini domače glasove. Kramljali smo delj časa in pogostil sem jih s smotkami, ker nijso smeli z broda, ki je stal tik velicega mola, kateri je dolg 125 metrov in širok 16 metrov. Bila je namreč nedelja in imeli so stražo na ladiji, drugi pa so sprehajali se po mestu.

Jedna najlepših promenad, kar sem jih še kedaj videl, je takozvana „Rambla“, široka ulica z velikanskim drevoredom starih in visokih platan, pod katerimi se šeta vsa gospoda

Barcelone, ob strani pa so široke vozne ceste, a poleg teh zopet cesta za pešce ob kraji visokih hiš in prodajalnic. Življenje je tu, kakor v čebelnjaku; ob jedne uri po polu noči, ko se vračam navadno iz gledališča domov, je še vse živo, do druge ure in še kasneje. Ali krasne so pa tudi poletne noči v Španiji, tako da človek skoro na posteljo pozabi. Reči moram, da se mi tukaj jako dopada in da mi je ljudstvo, vsaj kar sem ga imel priliko opazovati, jako simpatično. Razen obične evropske noše vidijo se tudi interesantne narodne noše Španske. Da je krasni spol tu zares krasen, nij mi treba omenjati posebej, saj ves svet pozna — vsaj iz podob in popisovanj — krasne temnolase in črnooke Španjolke. In res videl sem tako lepe ženske, da človeku nehoté kar gorko prihaja, ko gleda zapeljive te lepote, kojim se na pol narodna noša kaj šegavo podaje. A videl sem tudi nekaj blondin in se

čudil, da se nahajajo tudi take pod žarečim solncem Hispanije.

Vsako nedeljo zjutraj vidim pred svojim hotelom defilirati vojake, z godbo idóče in vračajoče se od maše. Prav čvrsti fantje so, lepo, a brez nepotrebnega lišpa oblečeni, in se mi dopadajo dokaj bolj, nego italijanski pešci. Čudom sem se čudil, ko sem jih videl pri neke paradi pred zapovedujočim generalom v póljskeji opravi, kakor gredó na vojno. Pešci bili so namreč adjustirani pod noge, da sem na prvi hip mislil, da so — bosi. Nosili so narodno obuvalo, „paragatos“ imenovano, ki obstaja iz podplata spletenega iz vrvi, a s tankimi trakovi privezanega na nogo, tako da je gornja stran noge skoro popolnem videti. Ker so samo lovci imeli bele nogavice, a pešci bili so brez njih, lahko si je misliti, kako sem bil začuden, ko je bataljon za bataljonom — bilo jih je kakih 10 — defilirati tiho po trdem

Ker ondu nij bilo vojaškega zdravnika, je l. 1835. in 1836. zdravil obolele vojake ondotne posadke, ter jim je posebno o času razgrajajoče kužne kolare izvenredno služil z najboljšim uspehom in z največjo skromnostjo. V kaznilnici in pokorilnici prihranil je s svojim previdnim in skrbnim, modro premišljenim in pravičnim ravnanjem državnemu zakladu znatne, od oblastnije priznane svote, pridobil si je pa zraven tega tudi zaupanje in spoštovanje mu izročeni jetnikov.

Ko se je v Kopru poslavljaj, mu je občinski predstojnik izrekel popolno zadovoljnost vsega prebivalstva, katero si je pridobil za časa dveh kužnih kolar, kakor tudi v navadnih zdravstvenih razmerah onega kraja s svojo čilo gorečnostjo, z neutrudljivo marljivostjo in s svojo klinično spretnostjo.

Svoje poslovanje kot mestni fizik v Trstu je pričel 20. majnika 1838. l., ter je opravljal to važno službo do 13. aprila 1873. l. Ta doba je v zdravstvenem oziru jedna najznamenitejših in najnevarnejših, kar jih je to mesto doživelo. Šest kužnih kolar, mej katerimi se moreta dve glede razširjenosti in silnosti meriti z najbolj morilnimi kužnimi kolarami v Evropi, in štiri menj razširjene, pa oziroma ravno tako pogubonosne bolezni ljudske taistega imena, šibale so prebivalstvo tega mesta, ter so njemu, ki je bil izvrševalni ud osrednje komisije pri vsakem navalu stavile nalogo, katera se je dala rešiti le z največjim naporom in z železno vstrajnostjo. Izvršil jo je vselej v popolno zadovoljnost prebivalstva, kakor tudi visokih in najvišjih oblastnij, s svojo srečnostjo v sredi največjih nevarnostij, katere so ga noč in dan obdajale, s svojim na pravo človekoljubje oprtim čutom za dolžnost, s svojo neutrudljivostjo v prenašanju najtežavnejših naporov in s svojimi prejšnja leta pri kužnih kolarah pridobljenimi skusnjami.

Na tržaškem učiteljskem izobraževališči, katero je bilo 1848. l. preustrojeno, je predaval tri leta brezplačno antropologijo in v obče razumljiv nauk o zdravju z najboljšim, tudi na višjem mestu hvaležno priznanim uspehom. Pri c. kr. namestništvu namestoval je večkrat prvega deželnega zdravnika, spolnujoč ob enem svoje uradne dolžnosti, kot mestni fizik. Služboval je tudi mnogo let pri asistentni komisiji, bil je pet let ud stalne zdravstvene komisije, l. 1873. pa je bil vsled lastne prošnje kot mestni fizik dejan v zasluženi pokoj. Zdaj deluje uže od 1870. l. kot ud tržaškega zdravstvenega sveta, in dasi je

uže v 81. letu svoje starosti, vendar še svoje zadnje dni posvečuje bolnim, kateri iščejo njegove pomoči.

Z ozirom na njegove skozi več let za občni blagor pridobljene zasluge, mu je Njegovo veličanstvo l. 1851 zlat križec za civilne zasluge, v priznanje marljivega in požrtvovalnega delovanja za časa kužne kolare, l. 1855 viteški križec svojega lastnega Franc Jožefovega reda in v ocenitev njegovih zasluznih, rodoljubnih, občekoristnih in ljudomilih del l. 1868. naslov zdravstvenega svetovalca premilostljivo podeliti blagovolilo.

Mi želimo čestitemu starčku še mnogo let, in upamo, da bode svojemu narodu do groba ohranil gorko ljubezen, katero je do zdaj zvesto gojil v blagem svojem srci!

(To biografijo o poštenem Slovenci, kojemu siva starost nij pogasila ljubezni do našega naroda, vzprejeli smo z veliko radostjo. Priobčujemo jo, v spodbujajo in v očitjanje tistim kmečkim slovenskim sinovom, ki v svojej starosti v visokih službah poslujoč teptajo z nogami spomine svoje mladosti! Ur.)

Iz Orehka 23. decembra. [Izv. dop.] (Roditelji, pazite na otroke!) Pri vsakej priliki, zlasti v nesrečah se vpije in zabičuje starišem, naj pazijo na nedoraslo deco, toda v mnogih slučajih brez uspeha. Minolo nedeljo je šel gospodar hiš. št. 46 k popoldanskej službi božje, gospodinja pa k sosedom vasovat, pustivši štiriletnega dečka na ognjišči pri plapolnem ognju. — Cerkveni ključar, ki je ravno v cerkev šel, vidi omenjenega dečka z gorečo srajčico leteti v šupo. Naglo ga popade in pogasi obleko, toda dete je po trebuhu zelo opečeno in sežgano, ter bode komaj okrevalo. Kaj koristi plakanje in ihtenje matere, vse isto ne odtegne otroku strašnih bolečin. Takova malomarnost in neskrbnost zasluži najostrejšo kazen!

A k sreči se je primerilo, da je šel ključar mimo in zaprečil veliko nesrečo, kajti v šupi je bilo nakopičeno slame in sena. — Torej, roditelji, spametite se in ne puščajte otrok brez varuhov!

Domače stvari.

— (Deželni glavni kranjski gospod grof Thurn) bil je 22. t. m. od Njegovega veličanstva sprejet v avdijenci.

— (Fakcijska opozicija.) V letošnjem zasedanju deželnega zbora, v istej seji, ko je prišla upravna reforma na vrsto, je očitel g. dr. Zarnik našim nemškutarjem, da delajo vladi fakcijsko opozicijo. Na to je g.

Kaltenegger vstal in se izrazil v imenu svojih tovarišev, da mora on tako očitjanje od sebe in od svoje stranke odbijati. Besede presvitlega cesarja, ki jih je govoril tržaške deputaciji, so zdaj pokazale, da je bilo to očitjanje utemeljeno in opravičeno.

— (Nov list za koroške Slovence.) Tega časopisa ne bode izdajala družba sv. Mohorja, nego nekateri celovski rodoljubi, kateri si bodo postavili s tem listom spomenik za vse večne čase!

— (Pri zadnjem čitalničnem občnem zboru) izvoljeni so bili ti-le gospodje v odbor: dr. Zupanec, Valenta, Ravnikar in Kadilnik, vsak s 59 glasovi; Hribar, Kreč in Pfeifer, vsak z 58 glasovi; dr. Bleiweis K. s 57 glasovi; Pakič z 56 glasovi; dr. Tavčar s 55 glasovi; Tomic z 51 glasovi; dr. Mosché s 44 glasovi; Sos z 38 glasovi; dr. Papež in Drenik s 35 glasovi. Novemu odboru naložila se je naloga, da naj skrbi, da se osnuje odbor za Bleiweisov spomenik. V istini je želeli, da se ta odbor jadrno osnuje.

— (Občni zbor dramatičnega društva.) Želeti je, da bi se današnjega občnega zbora udeležilo prav obilo ljubljanskih udov. Odbor potrebuje delavnih udov, in jako koristno bi bilo, da stopi v njega kaj mladih močij, ki so se dosedaj vedno v zatišji skrivale: Zatorej naj pride vsakdo, kdor je v Ljubljani, da ne bode samo dosedanji odbor predstavljal tudi občnega zbora!

— (Prečast. g. Šimon Gregorčič), kaplan v Rifenberku, je šel zaradi telesne slabosti v začasni pokoj. Pri tej priliki mu je občina izrazila svojo ljubezen in posebno spoštovanje s tem, da ga je starešinstvo z jednoglasnim sklepom imenovalo za častnega občana Rifenberškega. Starešinstvo je govorilo iz srca vsem Rifenberčanom, kateri ne pozabijo nikdar svojega najboljšega kaplana in učenika. „Soča“.

— („Slovenskega Pravnika“) št. 12. prinesla je naslednjo vsebino: Dr. Janez vitez Bleiweis-Trsteniški. † — Obsodba zaradi nepoštenih ravnanj pri kreditnih opravilih (postava za Galicijo od 19. julija 1877, št. 66, drž. zak.) nij dopuščena, ako se je obtožba povzdignila zavoljo ponezvestenja po protipravnej prilastitvi zarubljenih rečij. K §. 267 kaz. pravde. — Pravda za lastninsko pravico. — Zakupojemnik zamore se z uspehom upreti eksekuciji visečih plodov na zemljiščih njemu v rabokup izročeni, dovoljenej proti zakupodavcu. — „Schweiggeld“. — Dvojni zakon. — Razžaljenje svečenika pri izvrševanju cer.

kamenitem tlaku, a nij bilo čuti stopinj, ko da so vsi v copatah. Samo oficirji in podoficirji imeli so škornje. Spominal sem se pravljice, da so tudi pri nas nekaj oglasili se vojaci ogrskega regimenta pri raportu, naj bi jim bilo dovoljeno, da smejo marširati — bosi. A vendar mora biti tako obuvalo praktično, kajti narodno je in sploh se nosi v deželi. Saj so tudi naši vojaci v Dalmaciji radi segli po opankah, ki so jim najbolj služile.

Akoravno je Barcelona tako staro mesto, vendar starinskih znamenitostij ne hrani mnogo. Zanimljiva in originalna je gotična katedrala iz 14. stoletja, palača guvernerja pa arzenal in mnogo učenih zavodov. Mnogo je industrijalnih zgradb in fabrik, kar je naravno, ker je tu središče vse trgovine. Stari del mesta tik morja je kakor vsa stara mesta tesen in ulice ozke, temne in tudi umazane. Zato pa ima novejši del mesta jako široke ulice in velike

prostore, lepe palače in moderne zgradbe, in bode mesto velikansko, kadar se dozida vse, kakor je načrt. Luka je malo zanemarjena in se še le zdaj zidajo škarpe ob bregu proti glavnej strani mesta. V tem oziru se pač ne more Barcelona primerjati z Genovo, komaj morda z našim Trstom, akoravno po broju ladij soditi trgovina daleč presega ono Trsta, posebno kakor so sedaj razmere Trsta skozi dalje bolj neugodne.

Končno naj omenim še jedne znamenitosti Španske, to so namreč „boji z biki“, tukaj „corrida de los torros“ imenovani, sicer barbarične igre, a Španjolom tako na srce prirasle, da nobena velika slavnost ne sme minoti brez njih. Ker je bil tu vsakoletni veliki sejm ravno pred mojim odhodom, bile so v velikej areni dve taki „corridi“, katerih jedno sem šel gledat. Ne bodem obširneje popisaval tega trpinčenja ubozih živalij, kajti

razumeti nijsem mogel, da civilizirano ljudstvo še dandenes more s tako strastjo gledati kaj jednakega. Pojali in begali so uboze bika „torros“ — to so pešci — in „piccadori“ — to so konjanici — ter mu zasajali v život male sulice s trakovi opletene. Dva konja končala sta pod ostrimi rogovi zdivjanega bika, ki jima je zaedil jih globoko v prsi, a jezdeca rešila sta se komaj. Končno pa se prikaže glavni matador, imenovan „l' espada“, ter s kratkim mečem kakor blisk sune bika v tilnik, da se mrtev zgrudi. To je vrhunec, občinstvo pa ploska in zmagovalcu miga z rutami in tudi meče cvetice. Dostikrat pa se prigodi, da teče tudi človeška kri, mnogi pot ostane kateri gonilec mrtev ali pa hudo ranjen. Tako zabavajo se „ponosni“ Španjoli. De gustibus non disputandum!

J. N.

kvenega opravila. (§. 303. kaz. zak.) — Kriva prisega po §. 199. lit. a kaz. zak. je kaznjiva, akoravno so v prisežnej formuli pravni pojmi obseženi. — O pravnih reformah. VII. — Justičnega odseka razgovor o načrtu novega civilnega pravnega reda. — Raznosti. — „Slovenski Pravnik“ izhajal bode še v letu 1882. Uredništvo naznanja v vabilu na naročbo, da bode v letu prihodnjem prinašal zanimljive članke za župane in župnike. Listu je cena za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld. Izhaja po dvakrat na mesec. Uredništvo in upravnništvo je v Frančiškanskih ulicah šte. 16 v Ljubljani.

Tuji:

27. decembra:

Pri **Slonu**: Serza iz Trsta.

Pri **Maliči**: Steger iz Gradca. — Bauer z Dunaja. — pl. Pauletig iz Gorice.

Vabilo na naročbo.

Leto je preteklo, kar smo slovenskemu občinstvu podali prvo številko pravoslovnega slovenskega lista. Od tedaj ukoreninil se je list že nekoliko med slovenskimi pravniki, tako da zdaj prestopimo ž njim v drugi tečaj.

Podpirali so nas vrli in navdušeni narodnjaki, za kar jim iskreno zahvalo izrekamo v svojem imenu, ker so nas podpirali, in pa tudi v imenu milega slovenskega naroda, za katerega blagostanje in napredek borimo se tudi s „Slovenskim Pravnikom“.

„Slovenski Pravnik“ se je v teku prvega tečaja udeležil srditega boja, ki so ga nam zopet in po ne-

potrebem zanesli v deželo, to je tistega boja, ki ga že od nekdaj bijemo zaradi slovenskega uradovanja. Z veseljem smemo naglašati, da je bil uspeh tega boja ugoden našemu narodu.

Nij sodnije več na Slovenskem, da ne bi sprejemala slovenskih vlog, in s ponosom moramo poudarjati, da večina sodnij posebno na Kranjskem, od visoke deželne sodnije v Ljubljani do najzadnje okrajne sodnije, te vloge tudi v slovenskem jeziku rešuje.

Znano nam je, da se že tiskajo slovenske tiskovine v c. kr. državnej tiskarni na Dunaji in da bodo precej po novem letu vsem sodnijam na Slovenskem razposlane.

To je že napredek in mi želimo, da se izdatno porabi, kar se je do zdaj doseglo.

Samo ob sebi je razumno, da „Slovenski Pravnik“ ne bode nehal v tem oziru neutrudno delati. V tem listu se bomo trudili, da se to obdrži, kar se je doseglo in da se našemu narodu vse pravice na pravnem polji dodeli, katere je ustava vsakemu narodu avstrijske države zagotovila.

Da pa „Slovenski Pravnik“ ne bo samo slovenskim juristom ustrežal, temveč tudi vsem onim osobam na Slovenskem, ki se imajo veliko z uradi pečati, hočemo v prihodnjem tečaju dva večja lista za to porabiti, da bomo prinašali kratke in popularno pisane pouke slovenskim županom, župnikom in drugim osobam, ki morajo zdaj pa zdaj spisati kako vlogo na ta ali oni urad.

Do svojih dozdanih naročnikov pa se obračamo s prošnjo, da naj našemu listu tudi v prihodnje zvesti ostanejo. Uljudno pa prosimo slovenske juriste, naj bi nas tudi duševno podpirali ter nam pošiljali sestavkov, bodi si praktičnega obsega, bodi si teoretičnega sodržaja.

Cena listu ostane ravno ista, kakor je bila do zdaj.

„Slovenski Pravnik“ velja:

za vse leto 4 gld.
za pol leta 2 „
in za četrt leta 2 „

Uredništvo.

Tirolsko vino

liter 28 kr.

(738—3)

pri „Raci“ v Šiški.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet,

pomagajo takoj, če ima človek krč v želodci, migrēno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr.ih, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davici in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. J. Svoboda v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—58)

Umetne

(595—19)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem amerikaanskem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celulojdu** brez bolečin. **Plombira z zlatom itd.**

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Dunajska borza 27. decembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gld.	10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	—	—
Zlata renta	93	65	—
1860 drž. posojilo	133	25	—
Akcije narodne banke	846	—	—
Kreditne akcije	353	10	—
London	118	85	—
Srebro	—	—	—
Napol.	3	42 1/2	—
C. kr. cekini	5	61	—
Državne marke	58	25	—

Augenblicks-

Drucker

D. R. P. No. 14120. — K. K. Östr. Privilegium No. 9161, dem wegen seiner in jeder Hinsicht bewährten Vortrefflichkeit die **früheren Preismedaillen** und **Diplom** von der **Sing. Ausstellung** verliehen wurde, ist der **einzigste** patentirte Copirapparat mittelst **Buchdruckerfarbe**. Derselbe liefert auf **trüben** Wege ohne **Presse** in **fast** **unbeschränkter** Anzahl, **gleichschärfe**, **tiefschwarze** (auch **bunte**) **unvergängliche** Abzüge, welche auch **einzelnen** im **ganzen** **Weltpostverein** **Porto**-**Bergünstigungen** genießen. Der „**Augenblicks-Drucker**“ **läßt** **alle** **bisherigen** **Copirapparate** als: **Gecto**, **Auto**, **Polysgraphen** **z.** **weit** **hinter** **sich**, **erreicht** **die** **autoq.** **Besse** **an** **Leistungsfähigkeit**, **übertrifft** **solche** **aber** **an** **Schärfe** **der** **Abzüge** **und** **durch** **Einfachheit** **und** **Billigkeit**. **Prospecte**, **Zeugnisse** **und** **Originalabzüge** **z.** **gratis** **und** **frei**. **Reiche** **aber** **g.** **Wohm.** **Steuer** **u.** **Dammann.**

(732—2)

NAJBOLJŠI PAPIR ZA CIGARETE JE LE HOUBLON

FRANZOSKI IZDELEK.

!! SVARI SE !!
PRED PONAREJEVANJEM.

Ta papir je pravi samo tedaj, ako ima vsak list znamenje LE HOUBLON in vsak karton spodaj stoječe varstveno znamenje in signaturo.

Cawley & Henry
Proprietärs
Cawley et Henry, jedini fabrikantje PARIS.

Razglas hranilnice in zastavljavnice ljubljanske.

Urad kranjske hranilnice bode zarad sklepanja računov za II. semester 1881

od 1. do 15. januarja 1882

in urad zastavljavnice

od 27. decembra 1881 do 16. januarja 1882

zaprt.

Ravnateljstvo hranilnice in zastavljavnice.

V Ljubljani, dne 18. decembra 1881.

(707—3)

Uže 14. januarja

tretje srečanje 3% kneževskih

srbskih srečk

od leta 1881 a 100 frankov v zlatu.

Vsakratni glavni dobitek

frankov **100.000** v zlatu.

Najmanjši dobitek 100 frankov v zlatu.

Dobitki in obresti se na **Dunaji**, v **Budapešti**, v mnogih provincijalnih mestih.

kakor tudi v **Belgradu** in v skoro vseh evropskih glavnih mestih **brez odbitka** izplačujejo.

Orig. srečke proti **kasi** a **46 gld.** poleg **60 kr.** kuponskih obrestij.

Prejemni listi

se vplačujejo v **14 mesečnih obrokih** a **3 gld.** in z ostalim obrokom **4 gld.** kupec dobi

pri prvej vplačitvi **3 gld.**

(727—3)

nerazdeljeno pravico igrati.

Pri dne 12. novembra vršečem se prvem srečanju 3% kneževskih srbskih srečk bili so glavni dobitki frankov **100.000**, **10.000** in **4000** v zlatu dodeljeni med srečkami, katere je prodala naša hiša, in zelo kulantno eskomptirani.

Wechslergeschäft der Administration des

WIEN, Wollzeile 10 und 13. **„MERCUR“** **Ch. CHON**, Wollzeile 10 und 13.